

QUỐC HỘI KHÓA XV
ỦY BAN KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ
VÀ MÔI TRƯỜNG

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 187/UBKHCMNT15

Hà Nội, ngày 11 tháng 10 năm 2021

V/v kiến nghị về quy định trách nhiệm
mở rộng của Nhà sản xuất trong dự thảo
Nghị định hướng dẫn Luật Bảo vệ môi trường

Kính gửi:

- Văn phòng Chính phủ;
- Bộ Tài nguyên và Môi trường. ✓

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Đồng chí Chủ tịch Quốc hội về việc tham mưu, đề xuất nội dung liên quan đến Thư kiến nghị¹ của các tổ chức, cá nhân về quy định *trách nhiệm tái chế và xử lý chất thải của nhà sản xuất, nhà nhập khẩu* (trách nhiệm mở rộng của Nhà sản xuất - Extended Producer Responsibility - EPR) trong dự thảo Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật Bảo vệ môi trường năm 2020, Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường có ý kiến như sau:

1. Quy định trách nhiệm mở rộng của Nhà sản xuất, nhập khẩu là chế định quan trọng trong Luật Bảo vệ môi trường (BVMT), nhằm tăng cường tái chế, xử lý sản phẩm, bao bì; định hướng sản xuất, tiêu dùng thân thiện với môi trường và định hướng cách thức quản lý, ứng xử với chất thải, góp phần thúc đẩy kinh tế tuần hoàn ở Việt Nam. Việc quy định cụ thể trách nhiệm mở rộng của tổ chức, cá nhân sản xuất, nhập khẩu các sản phẩm, bao bì có khả năng tái chế, khó có khả năng tái chế phải thu hồi với tỷ lệ và quy cách bắt buộc hoặc thông qua hợp đồng dịch vụ hoặc cơ chế đóng góp tài chính để hỗ trợ tái chế sản phẩm, bao bì do mình sản xuất, nhập khẩu; qua đó tạo lập hành lang pháp lý thuận lợi thúc đẩy tái chế rác thải tại Việt Nam là rất cần thiết, đặc biệt là thực hiện chủ trương của Đảng về xây dựng nền kinh tế tuần hoàn và phù hợp với thông lệ, kinh nghiệm quốc tế.

2. Đề nghị Văn phòng Chính phủ báo cáo Thủ tướng Chính phủ chỉ đạo Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Tư pháp và các cơ quan có liên quan nghiên cứu các nội dung cụ thể trong Thư kiến nghị để tiếp tục hoàn thiện dự thảo Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật BVMT, trong đó *nghiên cứu quy định lộ trình phù hợp thực hiện trách nhiệm tái chế chất thải để hỗ trợ doanh nghiệp giảm bớt khó khăn trong tình hình dịch COVID-19 và bảo đảm tính khả thi của Luật; cân nhắc mức đóng góp tài chính để hỗ trợ các hoạt động xử lý chất thải phù hợp với điều kiện thực tiễn và đáp ứng mục tiêu BVMT; hoàn thiện quy định về Quỹ BVMT Việt Nam, bảo đảm công khai việc tiếp nhận và sử dụng đóng góp tài chính hằng năm của nhà sản xuất, nhà nhập khẩu để hỗ trợ*

¹ Thư kiến nghị do Trung tâm Hỗ trợ Phát triển xanh gửi.

hoạt động tái chế, xử lý chất thải; nghiên cứu bổ sung thành phần đại diện Hội Bảo vệ người tiêu dùng trong Hội đồng EPR quốc gia để góp phần bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng ở góc độ giám sát việc sử dụng các nguồn tài chính gián thu từ người tiêu dùng cho việc thực hiện EPR. Đối với quy định về trách nhiệm thu gom, xử lý chất thải của tổ chức, cá nhân sản xuất, nhập khẩu, Luật BVMT năm 2020 không giao Chính phủ quy định lộ trình mà phải được thực thi kể từ ngày Luật có hiệu lực thi hành (Thư kiến nghị được gửi kèm theo).

Xin trân trọng cảm ơn.

**TM. ỦY BAN KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ
VÀ MÔI TRƯỜNG
CHỦ NHIỆM**

Nơi nhận:

- Như trên;
 - Chủ tịch Quốc hội (để b/c);
 - PCTQH Nguyễn Đức Hải (để b/c);
 - Thường trực UB KH, CN&MT;
 - Trung tâm Hỗ trợ Phát triển xanh;
 - Lưu: HC, KHCNMT.
- e-PAS: 76449

Cộng hoà Xã hội chủ nghĩa Việt Nam
Độc lập - Tự do - Hạnh Phúc

THƯ KIẾN NGHỊ

*V.v Nghị định hướng dẫn thi hành một số điều của Luật bảo vệ môi trường 2020
dự thảo quy định về trách nhiệm tái chế và xử lý chất thải của nhà sản xuất, nhà nhập khẩu
(còn được gọi là Trách nhiệm Mở rộng của Nhà sản xuất)*

- Kính gửi:**
- Chủ tịch Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam;
 - Chủ tịch nước CHXHCN Việt Nam;
 - Thủ tướng Chính phủ nước CHXHCN Việt Nam;
 - Bộ trưởng, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ;
 - Tổng thư ký, Chủ nhiệm Văn phòng Quốc Hội;
 - Chủ nhiệm Ủy ban Khoa học, Công nghệ và Môi trường của Quốc hội;
 - Chủ nhiệm Ủy ban Pháp luật của Quốc hội;
 - Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường;
 - Bộ trưởng Bộ Tư pháp;
 - Vụ trưởng Vụ pháp luật Dân sự - Kinh tế, Bộ Tư Pháp

Chúng tôi, các tổ chức và cá nhân ký tên dưới đây, được biết Bộ Tài nguyên và Môi trường đang dự thảo quy định về trách nhiệm tái chế và xử lý chất thải của nhà sản xuất, nhà nhập khẩu (Trách nhiệm Mở rộng của Nhà sản xuất - Extended Producer Responsibility – EPR) trong Nghị định hướng dẫn thi hành một số điều của Luật bảo vệ môi trường 2020. Trên quan điểm bảo vệ môi trường, bảo vệ sức khỏe của cộng đồng, môi trường và vì sự phát triển bền vững của Việt Nam, chúng tôi khẩn thiết đề nghị Thủ tướng Chính phủ và các Bộ trưởng những nội dung sau:

Thứ nhất, đề nghị không lùi thời điểm thực hiện EPR ở Việt Nam.

Việt Nam đã chậm 15 năm trong việc thực hiện EPR trong khi nhu cầu khẩn cấp cần phải giảm lượng chất thải phát sinh và tăng tỷ lệ tái chế để giảm các xung đột môi trường do ô nhiễm và sức khỏe cộng đồng.¹ Theo chúng tôi, nhà sản xuất cần phải có trách nhiệm xử lý đối với các sản phẩm, bao bì mình sản xuất, đặc biệt đối với các sản phẩm có chứa thành phần nguy hại.

Chúng tôi nhận thấy chất thải ở Việt Nam gia tăng nhanh hơn tốc độ phát triển của cơ sở hạ tầng và quản lý, tăng gấp đôi chỉ trong vòng chưa đầy 15 năm. Nếu không hành động và có chính sách quyết liệt, Việt Nam có thể sẽ là quốc gia dẫn đầu về lượng chất thải nhựa ra đại dương. Theo chúng tôi, khi được áp dụng, EPR sẽ khuyến khích các nhà sản xuất thay đổi

¹ EPR đã được Luật BVMT 2005 quy định và tiếp tục khẳng định trong Luật BVMT 2014 nhưng chưa được thực hiện trên thực tế. Luật BVMT 2020 chỉ kế thừa và quy định cụ thể hơn

thiết kế, buộc họ phải tăng tỷ lệ thu gom, tái chế, xử lý các sản phẩm, bao bì mà họ đã sản xuất. Việc này sẽ làm giảm tổng lượng chất thải phát sinh, đồng thời giảm lượng chất thải đưa ra các bãi chôn lấp.

Bên cạnh đó, chúng tôi cho rằng ngành công nghiệp tái chế cần được đảm bảo để không bị sụp đổ do COVID-19. Hoạt động tái chế ở Việt Nam còn hạn chế ở một số loại vật liệu cũng như quy mô tái chế, dễ bị tổn thương do phần lớn chỉ phụ thuộc vào giá thị trường của các vật liệu tái chế. Dễ nhận thấy, ngành tái chế nhựa có thể bị phá sản khi giá dầu giảm sâu và giá nhựa nguyên sinh rẻ hơn nhiều so với nhựa tái chế.

Việt Nam cần đảm bảo nhà sản xuất phải thực hiện nghĩa vụ bình đẳng giữa người tiêu dùng ở các nước phát triển với người tiêu dùng Việt Nam và tránh việc Việt Nam trở thành bãi rác của thế giới do nhập khẩu phế liệu.

Có một số ý kiến của hiệp hội, doanh nghiệp cho rằng các doanh nghiệp đang khó khăn do đại dịch Covid nên cần hoãn thực thi EPR. Chúng tôi không đồng ý với kiến nghị này. Chúng tôi nhận thấy thị trường chứng khoán Việt Nam tăng 209 điểm (gần 19%) kể từ đầu năm 2021², tăng trưởng của ngành FMCG hiện đang rất cao. Năm 2020, bất chấp đại dịch đang diễn ra, tốc độ tăng trưởng doanh thu bán lẻ hàng tiêu dùng của cả nước vẫn đạt 6,8% và dự báo sẽ đạt ít nhất 9% vào năm 2021³. Hơn nữa, Chính phủ đã có nhiều chính sách, giải pháp tổng thể và toàn diện để hỗ trợ doanh nghiệp và người dân vượt qua khó khăn do dịch Covid-19.

Chúng tôi cho rằng không thể hi sinh môi trường để đổi lấy tăng trưởng khi ô nhiễm môi trường đã đến mức báo động. Thủ tướng Chính phủ cũng nhiều lần khẳng định “*không đánh đổi môi trường*”, “*không hi sinh môi trường*” để phát triển kinh tế. Thêm nữa, bài học Covid cho chúng ta thấy tác động của dịch bệnh đến sức khỏe con người và nền kinh tế mà chất thải tiềm ẩn nhiều mầm bệnh và nếu chúng không được quản lý phù hợp có thể là nguồn phát sinh những dịch bệnh trong tương lai.

Từ khi được ghi nhận trong Luật Bảo vệ Môi trường 2005, đã 15 năm EPR liên tục bị lùi thời gian ban hành văn bản hướng dẫn và lùi thời điểm thi hành. Chúng tôi đề nghị chỉ cần nhắc lùi thời điểm áp dụng EPR đối với những ngành thực sự gặp khó khăn do Covid-19. Đối với các ngành khác, đề nghị áp dụng lộ trình như đề xuất trong dự thảo ngày 30/8/2021.

Thứ hai, đề nghị tăng tỷ lệ tái chế bắt buộc, tăng và minh bạch mức đóng góp tài chính để đảm bảo thực hiện các chiến lược môi trường quốc gia.

Tỷ lệ tái chế nhựa thực tế hiện nay của Việt Nam chỉ từ 0 đến 16% theo Vietnam Plasteax Dataset V1.0 – 03/2021. Nếu Nghị định giới hạn tăng không quá 5% cho mỗi 3 năm (như trong *Khoản 6, Điều 87 dự thảo Nghị định*) thì không thể đạt mục tiêu tái chế 85% vào năm 2025 như đã đề ra trong Quyết định 1316/QĐ-TTg của Thủ Tướng Chính Phủ ngày 22/07/2021 phê duyệt đề án tăng cường công tác quản lý chất thải nhựa tại Việt Nam. Thêm nữa, theo Quyết định 491/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược quốc gia về quản lý tổng hợp chất thải rắn đến năm 2025, tầm nhìn đến 2050 cũng đặt mục tiêu đến năm 2025 thì 100% tổng lượng chất thải rắn nguy hại phát sinh từ hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ và 85% chất

² [Vietnam Ho Chi Minh Stock Index | 2000-2021 Data | 2022-2023 Forecast | Quote | Chart (tradingeconomics.com)]

³ (FMCG market in Vietnam - statistics & facts | Statista)

thải rắn nguy hại phát sinh tại các hộ gia đình, cá nhân phải được thu gom, vận chuyển và xử lý đáp ứng các yêu cầu về bảo vệ môi trường; 100% các nhà sản xuất thiết bị điện tử phải thiết lập và công bố các điểm thu hồi sản phẩm thải bỏ theo quy định của pháp luật v.v. Mức đóng góp tài chính như Dự thảo Nghị định là quá thấp sẽ không tạo được động lực thay đổi hành vi sản xuất, tiêu dùng và không đủ nguồn lực để hỗ trợ xử lý tình trạng thiếu nguồn lực thu gom, xử lý chất thải rắn sinh hoạt hiện nay. Do đó, chúng tôi kiến nghị phải tăng mức đóng góp tài chính và có lộ trình điều chỉnh căn cứ theo biến động thị trường thay vì quy định mức cứng như dự thảo.

Thứ ba, quy định rõ vai trò của các tổ chức khoa học ngoài công lập về môi trường và Hội bảo vệ người tiêu dùng trong cơ chế EPR, cụ thể là trong Hội đồng EPR Quốc gia và trong việc giám sát việc thực hiện EPR ở Việt Nam.

Theo Dự thảo, Hội đồng EPR Quốc gia sẽ quyết định việc đặt ra tỷ lệ tái chế bắt buộc, quy cách tái chế bắt buộc – điều này ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng môi trường Việt Nam cũng như quyền lợi của người tiêu dùng Việt Nam. Để thực hiện EPR, nhà sản xuất, nhập khẩu thường chuyển các chi phí này vào giá thành của sản phẩm, nghĩa là về bản chất người tiêu dùng mới là người chi trả cho việc thực hiện EPR. Do đó, chúng tôi đề nghị Hội đồng EPR quốc gia phải có đại diện của đầy đủ các bên có quyền và lợi ích liên quan. Tức là phải có đại diện Hội bảo vệ người tiêu dùng để có thể giám sát việc doanh nghiệp sử dụng các nguồn tài chính thu từ người tiêu dùng cho hệ thống EPR.

Từ kinh nghiệm thực tế, cộng đồng và các tổ chức môi trường là những người đóng góp lớn nhất trong việc xác định các vụ việc vi phạm môi trường ở Việt Nam. Theo chủ trương “dân biết, dân bàn, dân kiểm tra”, họ không chỉ có quyền mà còn có năng lực, khả năng để hỗ trợ các cơ quan quản lý trong giám sát việc thực thi các quy định EPR.

Thứ tư, nguồn đóng góp tài chính từ EPR phải được chi trực tiếp cho tái chế, xử lý chất thải, cụ thể là tăng cường hỗ trợ địa phương xử lý chất thải.

EPR tuân theo nguyên tắc “người gây ô nhiễm phải trả” sẽ giúp chia sẻ gánh nặng tài chính từ ngân sách công hay người nộp thuế nói chung sang Nhà sản xuất, nhà nhập khẩu mà cuối cùng là người tiêu dùng để họ cân nhắc lựa chọn các sản phẩm thân thiện hơn với môi trường.

Các khoản đóng góp tài chính vào Quỹ không phải là thuế, phí hay lệ phí theo quy định của luật, do đó, khoản đóng góp này không nên nhập vào ngân sách chung và chi cho các hoạt động quản lý nhà nước nói chung mà phải chi cho hoạt động quản lý chất thải.

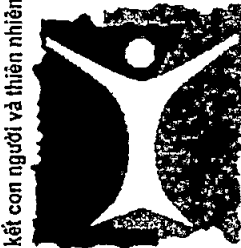

Tóm lại, mặc dù được ghi nhận từ Luật Bảo vệ Môi trường 2005 và so với các quốc gia khác trên thế giới và khu vực, Việt Nam đã chậm mất 15 năm mà chưa thể thực hiện được EPR, dẫn đến nhiều hệ lụy cho môi trường, sức khỏe cộng đồng và tổn kém ngân sách. EPR không phải là nghĩa vụ mới đối với các doanh nghiệp tại Việt Nam. Do đó, chúng tôi khẩn thiết đề nghị sớm thông qua Nghị định và sớm áp dụng EPR ở Việt Nam với những nội dung kiến nghị nêu trên được tiếp thu để đảm bảo một Việt Nam phát triển bền vững không chỉ cho thế hệ hôm nay mà cho con cháu chúng ta mai sau.

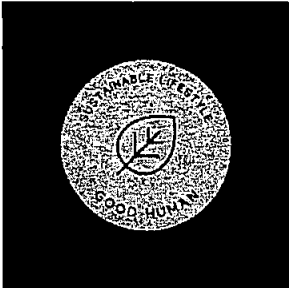

Trân trọng.

Vui lòng xem bản kiến nghị chi tiết và danh sách các tổ chức cá nhân cùng tham gia kiến nghị trong tài liệu đính kèm.

DANH SÁCH CÁC TỔ CHỨC VÀ CÁ NHÂN THAM GIA KÝ KIẾN NGHỊ

(Đính kèm thư kiến nghị)

STT	Tên tổ chức, cá nhân	Logo/email (nếu có)
1	Liên minh Không rác Việt Nam	 <p>VIETNAM ZERO WASTE ALLIANCE</p>
2	Trung tâm Hỗ trợ Phát triển xanh	 <p>greenhub Enabling Sustainable Communities</p>
3	Nhóm Nghiên cứu e-Policy	 <p>e-Policy A Boutique Consulting Firm</p>
4	Trung tâm Con người và Thiên nhiên (Pan Nature)	 <p>liên kết con người và thiên nhiên PanNature</p>
5	Tổ chức Môi trường Thái Bình Dương	 <p>PACIFIC ENVIRONMENT Protecting the Living Environment of the Pacific Rim</p>

6	Mạng lưới một sức khỏe các trường Đại học Việt Nam (VOHUN)	
7	Caritas Đà Lạt	
8	Trạm ECO Đà Nẵng	
9	The Good Human Vietnam	
10	Lotus project, Chi Lăng, Quảng Trị	
11	CLB Môi trường 350 Việt Nam	

12	Hội Phát Triển Sáng Tạo Thành Phố Đà Nẵng	
13	Quách Thị Xuân	quachthixuan@gmail.com
14	Lê Thị Trang	trangto86@gmail.com
15	Phạm Phương Thảo	thaopp9999@gmail.com
16	Nguyễn Thu Trang	trang.nguyen@greenhub.org.vn
17	Phạm Thủy Tiên	tien.pham@greenhub.org.vn
18	Tạ Linh Chi	chi.ta@greenhub.org.vn
19	Lê Lương Anh	admin@e-policy.org
20	Nguyễn Thành Long	longntswin@gmail.com
21	Lê Anh Kiệt	Anhkiemc@gmail.com
22	Phạm Đức Phúc	pdp@vohun.org
23	Đinh Thị Hồng Phúc	Vpbaxhdl@gmail.com
24	Nguyễn Thị Hồng Phúc	hongphuccnoo@gmail.com
25	Phạm Trâm Anh	thegoodhumanvietnam@gmail.com
26	Chris Preuss	chris@lotus-project.org
27	Lý Bảo Thành	lythanhtl@yahoo.com
28	Nguyễn Thị Thùy Linh	Nttlinh.vnu@gmail.com
29	Trần Phương Thảo	thaotp11.350vn@gmail.com
30	Đào Xuân Trường	daoxuantruong74@gmail.com